

บันทึก

เรื่อง รัฐบาลอิตาลีเสนอให้เข้าเป็นภาคีในกฎข้อบังคับของสภา
ระหว่างประเทศเพื่อจัดกฎหมายเอกชนให้เป็นเอกรูป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการชุดที่ ๒) และผู้แทนกระทรวงการ
ต่างประเทศ (หลวงสิทธิสยามการ) ได้ตรวจพิจารณาเรื่องนี้แล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้
กรรมการเห็นว่า คำขอของรัฐบาลอิตาลีนั้นย่อมพิจารณาได้ทั้งจากนโยบาย
ทั่ว ๆ ไป และจากวิชาการทางกฎหมาย

ในวิชาการทางกฎหมายนั้น ไม่มีข้อสงสัยเลย วัตถุประสงค์ในเรื่องนี้ย่อมเป็น
ที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่าการจัดกฎหมายเอกชนบางส่วนในทุก ๆ ประเทศให้เป็นเอกรูป
นั้น เป็นที่ปรารถนาเพื่อประโยชน์ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

แต่มีปัญหาสำคัญที่จะต้องพิจารณาว่า ฝ่ายเราจะได้รับประโยชน์อันใดบ้างให้คุ้ม
กับการที่จะต้องเสียค่าบำรุงให้แก่สภาระหว่างประเทศซึ่งจะตั้งขึ้นที่กรุงโรมนี้ เท่าที่ปรากฏ สภา
วัตถุประสงค์ที่จะจัดกฎหมายเอกชนให้เป็นเอกรูป แต่น่าจะมีผลให้กฎหมายเอกชนหายไปเข้า
ระบบโรมันหรือระบบอื่นใด ซึ่งไม่มีผู้ใดอาจคาดหมายได้ในเวลานี้

ปัญหานี้ยังจะพิศดารหนักขึ้น เพราะยุโรปและประเทศอิตาลีโดยเฉพาะกำลังอยู่
ในภาวะสงครามอันไม่อาจทำนายได้ว่าจะยุติลงหรือจะเนิ่นนานไปสักเท่าใดแต่พอจะคาดได้ว่า
สงครามคราวนี้จะบังเกิดผลอย่างใหญ่หลวงหลายประการในทางสังคมและการจัดระเบียบ
สังคมและกฎหมายของประเทศทั้งหลาย เพราะฉะนั้นกฎหมายเอกชนก็ย่อมจะต้องอนุโลมตามไป
ด้วย อีกนัยหนึ่ง เมื่อเสร็จสงครามแล้วประเทศต่าง ๆ หลายประเทศคงจะมีการพิจารณาและจัด
รูปกฎหมายเอกชน เพื่อปรับให้เข้ากับลักษณะของสังคมแห่งระบอบใหม่ เพื่อเป็นการรอบคอบจึง
เห็นควรรอให้เสร็จสงครามเสียก่อน เพื่อที่จะทราบได้แน่ว่าจะแก้กฎหมายเอกชนไปในรูปใด

ถ้ามองในแง่ทางได้ทางเสียของชาติไทยแล้ว ก็พึงสังเกตได้ว่า เท่าที่เกี่ยวกับ
ประเทศไทยและตามที่กฎหมายของประเทศนี้ได้วิวัฒนาการไป การจัดกฎหมายเอกชนให้เป็น
เอกรูปนั้น ดูเหมือนจะไม่เหมาะแก่ประเทศนี้ กฎหมายไทยได้ตราไว้เพื่อคนไทย จึงจะต้องปรับ
ให้เหมาะแก่ชนบทรรมนิยม จิตใจ และความต้องการของคนไทย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าบท
กฎหมายมาตรฐานซึ่งร่างขึ้นในประเทศต่าง ๆ ของยุโรปที่ห่างไกลกับประเทศไทย และที่ผู้แทน
ประเทศไทยจะมีส่วนร่วมอยู่ด้วยแต่น้อยย่อมเป็นการเสี่ยงภัยคือจะไม่เหมาะกับจิตใจและ
ความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย

การเปรียบเทียบกฎหมายของเรากับกฎหมายของต่างประเทศในการร่างนั้น ก็
เป็นการที่คณะกรรมการกฤษฎีกาปฏิบัติอยู่แล้ว ในการนี้ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายการร่าง
กฎหมายทำนองเดียวกับกฎหมายจีนและญี่ปุ่น และตรงนี้พึงสังเกตว่าทั้งจีนและญี่ปุ่นก็ไม่ได้เข้า
เป็นภาคีในกฎข้อบังคับของสภาระหว่างประเทศเพื่อจัดกฎหมายเอกชนให้เป็นเอกรูป

อาศัยเหตุผลทั้งนี้ ถึงแม้ว่าคำขอของรัฐบาลอิตาลีจะเป็นที่น่าสนใจสักเพียงใดก็ตาม คณะกรรมการเห็นว่าในแง่วิชาการ จะนับว่าคำขอนั้นเป็นสาระสำคัญในทางปฏิบัติแก่ประเทศเรายังไม่ได้ในขณะนี้

(ลงนาม) เตือน บุนนาค

(นายเตือน บุนนาค)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๔๘๓